

Nansi a Dyfed yn dathlu'r cant

Cyfarch a llongyfarch Nansi Evans, Cwmfelin Mynach, yn 100 oed

Ddiwedd Ebrill dathlodd Nansi Evans, Cwmfelin Mynach, ei phen-blwydd yn 100 oed. Dymunwn ei llongyfarch, gan ddymuno'n dda iddi i'r dyfodol. Bu cyfle i ddathlu gyda the parti, a braf yw cael rhannu'r llun hwn gyda darllenwyr *Cenn@d*. Mae Nancy yn aelod yn Ramoth, Eglwys y Bedyddwyr, Cwmfelin Mynach.

Cyhoeddwyd casgliad o gerddi gan Nansi Evans, ac fe'i cyflwynwyd iddi ar achlysur ei phen-blwydd yn 100 oed. Mae wedi bod yn barddoni ac yn cyfansoddi ers yn ifanc gan ennill llawer mewn eisteddfodau lleol. I Rosemond Halls y mae'r diolch am y syniad, a diolch hefyd i Geraint Roberts am olygu'r gyfrol. Diolch i Aled Gwyn am yr englynion i'w chyfarch.

I Nansi ar gyrraedd y cant

Diau bu neb mwy diwyd – yn ei bro,
Ni bu'r un mor hyfryd;
Llawn gwaith, llawn afaith hefyd,
Yn wyrth byw a'n werth y byd.

Diysgog mewn cymdogaeth; – i'w thylwyth
A'i theulu'n gynhaliaeth;
Un ddawnus mewn barddoniaeth
A'i llais mwyn yn lles a maeth.

Mae'n haeddu dathlu ei dydd, – a'i nod oedd
Hyd ei hoes yn ufudd
Fu aros beunos beunydd
Yn gyson ffyddlon i'w ffydd.

Enaid Cwmfelin Mynach – yw Nansi
Heb nonsens na grwgnach;
Ni fuodd dy ryfeddach
A da yw dy fywyd iach.

Aled Gwyn

Dyma soned o'i gwaith a gyfansoddwyd ganddi ar droad ei phenblwydd yn 100

Dydd Gŵyl Dewi

Mae Mawrth y cyntaf eto wrth y drws
A'r Cymry'n ymwybodol iawn o'u tras,
Daw'r merched allan yn eu gwisgoedd tlws,
A chenir yr hen anthem gyda blas;
Fe gofir am ein Nawddsant drwy'r holl wlad,
A gwelir Cymry alltud yn dod nôl
I gymdeithasu gyda'r werin fad
A roddodd etifeddiaeth yn eu côl.
Mae'r het fawr ddu yn nodweddiadol hardd,
A'r cennin gwyrdd ar fynwes pob rhyw un,
A'r cynganeddion ar wefusau'r bardd,
Mewn cinio gwir Gymreig ei naws a'i lun,
Nid digon Dydd Gŵyl Dewi yn ein gwlad
Ymladdwn am ein rhyddid, er sarhad.

Casgliad o Gerddi

Nansi Evans

I ddathlu ei phenblwydd
yn 100 oed

Nansi a Dyfed yn dathlu eu cant oed

(parhad o dudalen 1)

Cyfarch a llongyfarch Dyfed Evans, Pencaenewydd, yn 100 oed

Llun o'r teulu a dynnwyd gan Gareth Owen yn ystod y dathlu.

Rhes ôl – Gwen, Ifan, Delyth, Owi (o flaen Delyth), Aled, Emyr, Ffion, Gwilym, Llio, Marian, Tudur, Eluned
Rhes flaen – Robin, Dyfed, Mari, Cynan, Rhys

Ym Mhencaenewydd, bnawn dydd Mawrth, 13 Mai, fe gynhaliwyd parti pen-blwydd Dyfed Evans yn gant oed. Trefnwyd y cyfan yn y capel gan drigolion hawddgar a gweithgar y pentref. Cafwyd gwledd o fwyd gwerth ei weld a'i fwynhau a chyfraniadau ar lafar ac ar gân i ddathlu'r achlysur cwbl arbennig yma.

Ymysg y cyfarchion a anfonwyd ato roedd sawl un yn cyfeirio at ei gyfraniad neilltuol i'r Ffynnon, y papur bro lleol, o'r cychwyn un, 'nôl yn 1976. Heblaw yn ddiweddar, go brin bod yna unrhyw un o'r rhifynnau a gyhoeddwyd heb erthygl, newyddion neu gerdd o waith Dyfed. Ond mae yna un ffaith ddiddorol a gwahanol y dylid ei chofio a'i nodi, sef mai gyda'i bensil yr ysgrifennai o bob cyfraniad. Dyna'r newyddiadurwr ar waith wrth gwrs.

Cydied yn hynna wnaeth Twm Prys wrth fynd ati i lunio ei englyn cyfarch i Dyfed. A chafwyd cyfle i'w ddarlennu ar goedd yn ystod y pŵn a llongyfarch yr awdur am ddal ar yr un nodwedd yma gan wau cymaint o gyfeiriadaeth addas i gyfoethogi'r dweud. Dyma'r englyn:

Llongyfarchiadau mawr i chi Dyfed.

Cyfarchion i Dyfed Evans yn Gant Oed

*Ni wedda'r gair heneiddio – i Dyfed
ŵr difyr, ond eto
cyfoeth canrif sy'n llifo
o'i law drwy ei bensil o.*

Twm Prys

O'r can mlynedd a dreuliais ar y ddaear hon – y mae gennyf gof eithaf clir, diolch byth, am ddigwyddiadau mewn 94 o'r blynyddoedd hynny.

Cofiaf fynd i'r ysgol am y tro cyntaf yn bump oed a chofiaf ymadael yn bymtheg i ddechrau gweithio mewn siop am goron (pump swllt) yr wythnos. Dysgais yn y fan honno pa fotwm i bwysu arno bob bore i gychwyn y peiriant malu coffi i greu arogl dymunol o fewn y lle, a dysgu sut i hogi'r gyllell i dorri tafell o gig mochyn i roi blas ar fy nghinio.

Wel, deuthum yn gyfarwydd â chryn nifer o amrywiol ddyletswyddau yng nghwrs y blynyddoedd maith. Gwn, er enghraifft, mor flinedig yw ceisio carthu cwt lloi pan fo trwch trwm o dail ar y llawr, a gwaith mor drwm yw clirio tywod oddi ar gytiau ymdrochi yn y gwanwyn. Y wers gyntaf yw sylweddoli fod y shefl yn dal llai na'i llongd.

Yn ddeunaw oed, ar ôl naw mis o hyfforddiant i fyny yn yr Alban, deuthum yn abl i yrru a derbyn negeseuon yn eithaf cyflym mewn Morse Code a threulio tair blynedd yn ymhél â'r gwaith hwnnw yn y Llynges yn ystod y rhyfel. Wedi dod adref cefais fynediad i Goleg Harlech, a elwid yn 'goleg yr ail gynnig', a chael swydd yn y man yn ohebydd i'r Cymro. Bûm wrthi'n gohebu am bedair blynedd ar bymtheg, yn dod i adnabod llawer o wreg a bonedd, chwedl Wil Sam, yn dysgu peth mwdredd o hanes, a dod yn gyfarwydd â rhesi o lefydd anhygyrch

ledled Cymru. Ar y dechrau rhoddwn dair 'n' yng nghanol ambell air a gadael i'r golygydd neu is-olygydd chwalu un, ynteu ddwy ohonynt, yn ôl y gofyn!

O'r Cymro euthum i'r Coleg Normal ym Mangor am ddwy flynedd ac yn athro mewn dwy ysgol gynradd y bûm wedyn nes ymddeol yn 65 oed. Yn ôl ambell un – i fyw ar y wlad am yr holl flynyddoedd!

Un peth a brofais yn bendant iawn yw nad wyf yn fardd. Unwaith erioed yr ymddangosodd darn o'm 'barddoniaeth' – sef englyn – mewn llyfr. Englyn i 'Cusan' oedd hwnnw ac fe'i dewiswyd gan Huw Ceiriog yn ei gyfrol *Y Flodeugerdd o Englynion Ysgafn*. A hyd yn oed wedyn ni fydddech fawr callach mai myfi a'i lluniodd oherwydd fod fy enw yn anghywir yn y fan honno!

Cofiwch, ni fyddwn byth yn cystadlu mewn eisteddfodau, ac unwaith y flwyddyn yn unig yr awn ati i geisio 'creu' a hynny i gefnogi Cylchwyl y Capeli lle na chynigid gwobr ariannol ond i blant. Rhyw dipyn i fyny ac i lawr fu hi drwy'r blynyddoedd.

Ac i gloi y pwt hwn y gofynnwyd amdano mentraf ddyfynnu yr hyn a ddigwyddodd y llynedd. Yr ail safle a gefais am fy englyn i 'Unrhyw le'.

A dyma fo:

Am orig dawel felys – neu oriau

I'w gwario'n gysurus,
Tyrd i'r fro, tyred ar frys,
Dere i hedd Llwyndyrys.

A diolch i Dyfed am rannu ei atgofion gyda ni: